SÄLLSKAPET SAN MICHELES

VÄNNER

MEDLEMSBLAD 33 maj 2020

San Costanzo-processionen i Marina Grande 14 maj 1891. Foto: Gustaf Theodor Wallén.

Innehåll:

Förord av Bengt Jangfeldt

Eric Sörling: Plötsligt om natten

En hälsning från Kristina Kappelin

Christina Munck-Ericsson: Gustaf Theodor Wallén på Capri

Frank Orton: Frank Heller på Capri

Margareta Lindmark: Dagbok från Capri

Lars Lambert: Livet på San Michele

Verksamhetsberättelse och balansräkning för 2019

Dessa ord
formuleras i samma stund som styrelsen för Sällskapet San Micheles vänner beslutat att ställa in årsmötet som skulle ha hållits den 6 maj. Hur tråkigt det än är att inte kunna träffas som planerat var beslutet under rådande omständigheter självklart. Om läget inte tar en oförmodad vändning kommer årssammankomsten i stället att hållas efter sommaren.

Årets medlemsblad innehåller flera sidor än fjolårets. I själva verket är det så pass välmatat att vi har tvingats minska storleken på typsnittet för att få plats med allt!

Det inleds med en dikt av Eric Sörling, som läsaren minns från medlemsbladet 2016 där han berättade om sin vistelse på Casa Caprile sommaren 1953. Eric lämnade oss på nyårsafton 2019, 87 år gammal. Dessförinnan hade han från sin sjukbädd skickat sina dikter med Caprimotiv till undertecknad. Det är ett privilegium att kunna trycka en av dem här.

Ett lika stort privilegium är det att få publicera Margareta Lindmarks dagboksanteckningar från Villa San Michele. När vi träffades på ett femtioårskalas hösten 2019 berättade Margareta för mig om sin vistelse på Capri sommaren 1955 – två år efter Eric Sörlings äventyr på ön. Hennes far, psykiatern Snorre Wohlfahrt, hade året innan tagit med sig sin hustru och sin dotter Margareta till Rom, där han deltog i en medicinhistorisk kongress. Väl där beslöt de att resa ner till Capri för att bese Villa San Michele och träffa Josef Oliv, som fadern kände sedan tidigare. Den 22-åriga Margareta blev betagen av ön och när Oliv föreslog henne att komma ner följande sommar för att guida på svenska, engelska och franska blev hon överlycklig. I juni 1955 for hon ner till Capri och Villan.

Jag frågade Margareta om hon hade några anteckningar eller foton från vistelsen, vilket hon hade. Hon hade både tagit bilder och fört en dagbok, som jag gärna fick läsa. Materialet visade sig vara en guldgruva för vår kunskap om San Michele under villans första årtionde som museum. Det kändes naturligt att fråga Margareta om hon kunde tänka sig att offentliggöra materialet i vårt medlemsblad. Det kunde hon. Resultatet är en underbar ögonblicksbild av Capri, Villa San Michele, Josef Oliv och villans gäster i juni 1955.

Margareta Lindmarks dagboksanteckningar är ett fint komplement till Anders Fahlbecks bok om gästerna och gästböckerna på Villan. Det är också Lars Lamberts betraktelse över villan och gästerna från ett betydligt senare datum, kring sekelskiftet 2000. *Plus ça change, plus c'est la même chose…*

I övrigt innehåller numret en artikel av Frank Orton om sin namne Frank Heller, en av Sveriges mest kända författare – både i hemlandet och internationellt. Han besökte Capri vid flera tillfällen på 1920- och 30-talen och beskrev i böcker och artiklar sina möten med ön och dess inbyggare. Frank Ortons berättelse om Frank Heller är, vid sidan av materialet med anknytning till Capri, en välkommen påminnelse om en i dag tyvärr nästan bortglömd berättare av guds nåde, en Piratens och Sven Delblancs like. Läs honom!

Om Margareta Lindmark och Frank Heller skildrar Capri på prosa gör konstnären Gustaf Theodor Wallén det i bild. Han presenteras i detta nummer av Christina Munck-Eriksson. I likhet med Frank Heller torde Wallén vara okänd för de flesta, men hans foton från Capri 1891 är unika. Med dem sällar sig Wallén till två andra svenskar som bidragit till fotodokumentationen av livet på ön kring förra sekelskiftet, nämligen kronprinsessan Victoria och prins Eugen.

Sist men inte minst vill jag gärna fästa uppmärksamheten på en bok om Axel Munthe som just har utkommit: *Livmedikus Axel Munthe: Konsten att leva* av Anna Bratenius (text) och Susanne Martinelle (foto). Utgivare är Masolles förlag. Det är en oerhört vacker bok i coffee table-format som inte bara innehåller berättelsen om Munthe och Capri utan också flera recept på öns kulinariska specialiteter, tillagade av allas vår Olga.

Nyttiga färdigheter i dessa isoleringstider som inte minst drabbat Capri! Något som Kristina Kappelin påminner om i sin sorgsna men samtidigt framåtblickande hälsning från ön.

Bengt Jangfeldt

Eric Sörling

Plötsligt om natten
hörs ropet
hörs sucken

Tiden stannar
Ekot för handen mot munnen
Vinden dör ut

Ropet är gåtfullt
som ljud från en silvertrumpet
skrämmer loggians dolda fantomer

Ett sagoväsen
skapat av Nubiens berg
vilar vid avgrundens brant

En ansiktslös immigrant
vakande, spanande
likt en nazivakts schäfer

Inväntar ångestens ankomst
då klippfästet brister
och Thanatos – döden ilar förbi

San Micheles gårdvar dristar sig klaga
ropet söker sig inåt
stenen skälver, vibrerar

Är det resonans från en inre ventrikel
ett tomrum med öknens andedräkt
och doften av lotus och lilja

Om så är
skrik högre mot stjärnornas tinder
Mot ljusen i dalen
om tusenårsfärden från en tredje katarakt
Hit till Capri och stormarnas predikament

Ta sedan sats, sträck ut i den gränslösa rymden
i en bana som för dig åter till Hades rike
där de väntar på en saknad SFINX

Villa San Michele

Kära San Michelevänner!

När jag skriver detta sitter jag i Casa Filippos vackra vardagsrum och har just ätit middag ensam.

Jag söker inte medömkan. Det är bara en lägesbeskrivning. Jag har oturen att sitta i karantän utan min familj. När jag ser ut över Foresterian och de andra gästhusen är det nattsvart och tomt. Vi har tyvärr varit tvungna att ställa in de tre första grupperna och ingen vet hur länge nödläget i Italien kommer att vara. Det är för övrigt mörkt nästan överallt längs Viale Axel Munthe och inga människor syns till. Smittan har även kommit till Anacapri. Vem går fri från smittrisk i dessa tider?

Däremot är det inte många som förfogar över ett eget litet rike, där inga restriktioner gäller. När jag kan går jag upp till Barbarossaborgen. Det är inte långt, men tillräckligt brant för att sätta igång hjärtat ordentligt. Pulsen slår hårt och på väg upp till Barbarossa känner jag mig intensivt levande. All världens flyttfåglar sjunger i snåren. Vilda orkidéer blommar längs stigen och här och där växer Blu di Capri, en släkting till rosmarin men med en blomma som är så intensivt blå att det inte kan vara en tillfällighet att den växer just här, på den azurblåa ön. Jag plockar en liten bukett och ställer på köksbordet.

Villa San Michele sover sin Törnrosasömn igen, som hon gjorde när jag kom hit. Det känns tråkigt att det som jag och mina medarbetare har byggt upp under de senaste två åren nu förmodligen går förlorat och att vi antagligen får börja om från början igen. Men är kanske inte Italien bäst i världen på att lyfta sig själv i håret när det är nödvändigt? Och visst har jag väl lärt mig något av mina nya landsmän efter 35 år i il Bel Paese?

En stipendiat som var här nyligen mindes ett Munthe-citat som inte är så känt. Det kommer från en intervju som Munthe gav 1934 och lyder: ”Lev oförskräckt, lita på livet.”

Den uppmaningen passar honom utmärkt och den passar bra här och nu, när Villa San Michele är i kris:

Lev oförskräckt. Lita på livet.

Kristina Kappelin

Gustaf Theodor Wallén på Capri 1891

av Christina Munck-Eriksson

Försommaren 1891 anländer konstnären Gustaf Theodor Wallén till Capri. Under en tid som akademistipendiat har han varit på resa utomlands och tagit många fotografier. År 1973 hittades några lådor innehållande glasplåtar i ett uthus till Walléns bostad, Wallén gården, i Leksand. Flera av dem visar motiv från hans vistelse på Capri 1891.

Barndom och utbildning

Gustaf Theodor Wallén föddes i Klara församling år 1860. Efter folkskolan, där han fick högsta betyg i teckning, blev han inskriven som smed och snickare i Slöjdskolan. Då hade han redan under flera år fått följa fadern, som var anställd på Lotsverket, på arbetet i skärgården och ut i havsbandet. Ett stort intresse för båtar, kust och hav kom att prägla Walléns konstnärskap.

Efter Slöjdskolan och Konstakademins Principskola följde studier vid Akademin 1876–1885. Klasskamrater var bland andra Anders Zorn, Jenny Nyström och Bruno Liljefors. Av lärarna var det främst August Malmström som Wallén uppskattade och gärna citerade när det var fråga om behandling av motiv, färg och valör och grunden till allt – förmågan att ”se”.

Paris

År 1888 lyckades Wallén få ett resestipendium till Paris på tre år och skrev in sig vid Académie Julian och vid Colarossis ateljé. Han köpte en kamera som gjorde att han kunde fotografera motiv som han sedan återskapade i olja eller akvarell. Somrarna tillbringades i den bretagnska kuststaden Concarneau och han utvecklade ett friluftsmåleri som vittnar om stor teknisk skicklighet. Hemligheten, menade han, var att måla ”luften” mellan betraktaren och motivet.

Madrid

Ett av syftena med stipendieresan var att studera de stora mästarna. Wallén var särskilt intresserad av den spanske 1600-talsmålaren Velazquez och reste hösten 1890 till Madrid och Pradomuseet. Efter ett par månader i den spanska huvudstaden fortsatte han via Malaga med båt till Algeriet, och vidare till Tunisien och Italien.

Fotografierna från Madrid och senare längs resrutten söderut speglar på ett levande sätt folkliv och levnadsvillkor, landskap, arkitektur och bostadsmiljöer. Man imponeras av hur många av dem som verkar vara tagna i ögonblicket, som snapshots, och samtidigt visar på ett konstnärsöga som hittar vinkel och ljus i en aktiv situation. Här inte minst visar Wallén att han lärt sig att ”se”!

Till Capri

kommer Wallén lagom till de årliga processionerna till minne av San Costanzo den 14 maj och Sant’ Antonio den 13 juni. I fotona ser man Walléns intresse särskilt för kvinnodräkter, i detta fall flickornas vita klänningar. Han älskade att locka fram kontrasterna vitt mot en gråskala ner till svart, i gråstämda och ofta skimrande dagrar, inte så ofta de skarpa kontrasterna i starkt solsken.

Utöver genrebilder med barn, fiskarbefolkning och vardagsscener, målar och fotograferar Wallén landskap och framför allt strandmotiv med båtar. Många foton visar också hur han arbetar med själva ljuset som motiv.

Den målning som han själv betraktade som sin allra bästa var en genrebild som han kallade ”Capriblommor”: ett par småpojkar sitter på golvet på en terrass med en sönderslagen flaska och får bannor av mamman. Den fotografiska förlagan visar samma terrass med några kvinnor och ett barn, men utan den ”situation” som finns i oljemålningen.

Efter åtta månader lämnar Wallén Capri för studier i Rom. Han tillbringar julen tillsammans med vännerna på Skandinaviska föreningen, där han långt senare, enligt en artikel i Dala-Demokraten, ska ha sett Axel Munthe. Huruvida Wallén träffade Munthe på Capri är oklart, men däremot ska han där tillsammans med ett par av vännerna blivit inbjudna till kronprinsessan Victoria, som då vistades på ön.

Stockholmsutställningen 1897
Åter hemma i Sverige engagerar sig Wallén i olika projekt och konstnärssammanslutningar. Han blir invald i Sällskapet Idun, går en kurs i etsning för Axel Tallberg, får skulpturuppdrag: Konstakademins porthandtag och reliefer till Konstnärshusets port. För Konst- och Industriutställningen åtar han sig ett arbete för Skånska cements utställningshall – att göra en panoramabakgrund föreställande ett kalkbrott i Limhamn. Och han ställer ut sju verk på utställningen, bl.a. målningen ”Capriblommor”.

Leksand
År 1900 blir Wallén inbjuden av konstprofessorn Emerik Stenberg som bosatt sig i Leksand, och han återkommer några somrar. I nationalromantisk anda följer han det som anses genuint inhemskt. Redan på Capri har han övergett friluftsmåleriets gråstämda färgskala för söderns solbelysta scener. De överförs nu i ett genremåleri med folk i dräkt mot röda timmerfasader, brinnande orangea lövverk i höstsol och fridsamma interiörer. När Munthe planerar att bygga ett timmerhus i Tällberg kontaktar han Wallén. Projektet avbryts emellertid och Munthe uppför i stället ”Stengården” i Leksand.

Wallén har också för egen del köpt en tomt vid älven i Leksand och påbörjar ritningar en rymlig ”högstuga” i timmer med ateljé, inspirerad av den medeltida Ornässtugan utanför Falun. Påverkat av den samtida estetiken inom den brittiska Arts and Crafts-rörelsen blir det ett allkonstverk med Walléns egenhändigt tillverkade möbler och inredning, och ungefär tio år senare står hans hem Wallén gården färdigt.

Donationen
Kort före sin död 1948 överlämnade Wallén sin egendom i form av fastighet med inventarier, värdepapper och kontanta medel till Leksands Hantverksförening. Ändamålet skulle vara att ”åt ungdomen skapa en skola” där de får självständig och fri skolning och där de vägleds att bli ”goda människor och dugliga hantverkare”. Denna donation blev hantverksrörelsens folkhögskola, Hantverkets folkhögskola, med första årskursen 1953 i Wallén gården. I dag ligger skolan längst ut på udden mot Siljan i moderna lokaler och heter Leksands folkhögskola.

Den tidigt framgångsrike konstnären kom med tiden att betraktas som provinsiell och ganska ointressant. Konstnären som på ålderns höst blev tillbakadragen, ägnade sig åt biodling och jordgubbsodling och verkade ha svårt att skiljas från sina tavlor, hade i själva verket byggt sitt hem och varit sparsam för att kunna ge kommande generationer möjlighet till det han själv skattade så högt: hantverket. Och tack vare de gamla bortglömda glasplåtarna får kanske Gustaf Theodor Wallén den uppmärksamhet han länge förtjänat. Han har vid sidan av sitt konstnärskap inom måleri, skulptur, arkitektur och hantverk med sina foton öppnat en värld av sin samtid som vi efter 130 år kan ta del av.

Fakta i denna artikel bygger till stor del på Urban Windahls bok från 1993: *Gustaf Theodor Wallén. Skåne-Concarneau-Capri-Stockholm-Leksand*. Några av fotografierna har presenterats i bokform av Staffan Nilsson: *Gustaf Theodor Wallén: Glömda bilder*, 2015.

Bildmaterialet tillhör Stiftelsen Wallén gården.

Christina Munck-Eriksson, ledamot av Stiftelsen Wallén gården och guide på Hildasholm i Leksand.

Ankomsten till Capri. Nedan: konstnären själv.

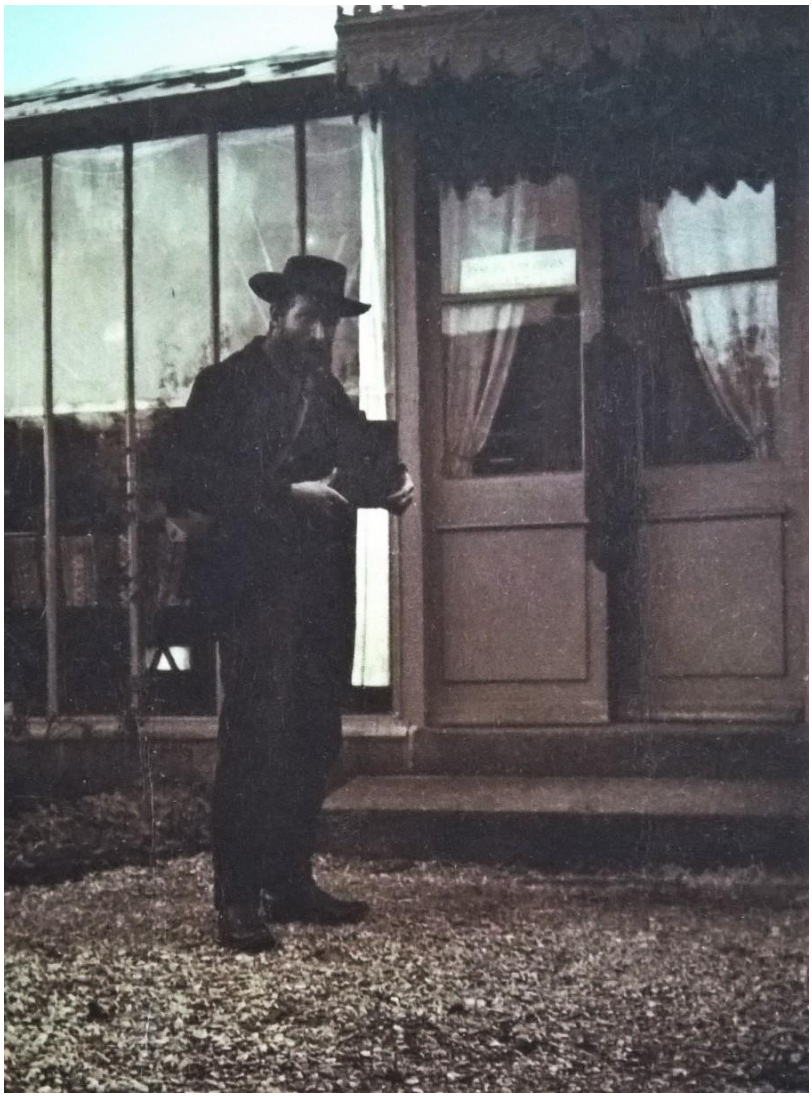

Två foton från Marina Grande.

Ovan: Lokalbor i sina frygiska mössor. Nedan: Marina Piccola.

Genrebilder från Marina Grande.

Förlagan till oljemålningen ”Capriblommor”.

San Costanzo-processionen 14 maj 1891. Här ser man ”Walléns intresse särskilt för de kvinnliga dräkterna, i detta fall flickornas vita klänningar”.

Frank Heller på Capri

av Frank Orton

Frank Heller, som egentligen hette Gunnar Serner, föddes utanför Karlskrona 1886, växte upp i prästgården i Bosarp strax norr om Eslöv och dog på Malmö allmänna sjukhus i oktober 1947. Efter att ha blivit rekordung fil. dr i Lund 1910 och avvikit till Monte Carlo via London efter att skuldtyngd ha svindlat två banker i Malmö 1912, gjorde han inom ett par år brakande succé som underhållnings- och äventyrsförfattare och kunde redan i slutet av 1910-talet reglera alla sina kända skulder. Han och hans danskfödda hustru vistades mestadels vintertid i Menton på Rivieran och sommartid på Bornholm, när de inte var på resande fot i jakt på idéer och miljöer för nya texter. Heller gav ut mer än 50 böcker och är översatt till minst femton språk. Mest kända verk är berättelserna om Filip Collin, alias professor Pelotard, särskilt *Storhertigens finanser* med efterföljare. Men han har också skrivit lyrik, reseskildringar och radiospel och i hans lärda men lättlästa texter finns såväl filosofisk livsvisdom som miljömedvetenhet, pacifism och fängslande naturskildringar.

Men våren 1920 kom jag till Capri, och med ens var det som om mina ögon öppnades och jag blev seende. Jag kastade mig i det kristallklara Medelhavet med sann frenesi och började springa i bergen som en stenget. Capri bestod den gången huvudsakligen av mulåsnestigar. O lårmusklernas vällust under klättringen upp till Salto Tiberio och Monte Solaro! O lungornas vällust, då man där insög den kristallklara luften som var bräddad med vilda dofter! O gommens vällust då man därefter insög det skarpa vita caprivinet med sin lätta arom av svavel.

Så entusiastiskt skildrar Frank Heller sitt första möte med Capri. Entusiasmen är rent allmänt inte ägnad att förvåna. Inte för inte har ön begåvats med epitetet ”Medelhavets pärla”.

Också av mer personliga skäl är Frank Hellers entusiasm inte ägnad att förvåna. Efter att under hela första världskriget i princip ha varit efterspanad av svensk polis och hänvisad till vistelse i Danmark – med en kortkort avstickare till Norge – hade han i slutet av 1919 kunnat bege sig söderöver.

Efter fem långa år slogos dörrarna åter upp för mig, dörrarna som föra in till solens arvländer. Aldrig skall jag glömma det rus som denna resa var. Milano, Firenze, Napoli, Pompeji, Capri – Den första anblicken av det blå Medelhavet, som jag aldrig hoppats få återse, de tunga böljornas hexameterskolonner, doften av träkolsrök som jag aldrig väntat få insuga, olivlundernas kyliga friskhet, citronernas solsystem, de röda latinseglen...

Tillbaka till Capri

Han kommer till Capri i början av mars 1920. Kanske bidrar det till hans entusiasm att han mindre än en månad tidigare träffat den danska prästdottern Annie Kragh, som han blivit blixtförälskad i och som han gifter sig med i Paris ett halvår senare.

Det är vidare ingen tillfällighet att författaren i det inledande citatet liknar sig vid en stenget. På hans tid hänförde man nämligen öns namn till det latinska ordet för getter, *caper*, femininum *capra*. Numera anser man emellertid i stället att namnet kommer från det grekiska καπρος, ett ord för vildsvin. Härför talar inte minst att öns namn kan spåras redan till den tid, då greker bosatte sig på ön, och därtill att man hittat arkeologiska spår av vildsvin på ön.

Författarcitatets tal om mulåsnestigar har också verklighetsbakgrund. Den främsta förbindelsen mellan staden Anacapri uppe i bergen och hamnen Marina Grande utgjordes ända fram till 1876 av den Feniciska trappan, vars närmare tusen trappsteg börjar vid Villa San Michele och vindlar sig ner mot hamnen.

Folk på ön i gamla tider

Utgrävningar har visat på mänsklig närvaro på ön redan under förhistorisk tid, men riktigt känd är ön först från det romerska kejsardömets första tid.

Här lät Augustus, Roms förste kejsare, bygga sig en villa, och en trädgård intill bär hans namn, *Giardini di Augusto.* Också hans närmaste efterträdare vid makten, styvsonen Tiberius, visste att uppskatta ön. Sina sista tio år levde han här, varav de fem sista med sin efterträdare Caligula boende hos sig, och härifrån styrde han då det väldiga romarriket. De imponerande resterna av hans *Villa Jovis*, Jupitervillan, syns fortfarande på öns nordostspets, alldeles vid den 300 meter höga klippa, *Salto Tiberio*, som Frank Heller nämner ovan. Därifrån, har det sagts, lät kejsaren misshagliga individer

försvinna via påtvingade luftfärder, saltomortaler i detta ords ursprungliga betydelse.

Legenden förtäljer ju att Tiberius särskilt förföljde kristna och att det inte minst var sådana som fick ägna sig åt dödshopp av det angivna slaget. Frank Heller reflekterar häröver, och historiskt välbevandrad som han ju är påpekar han att ”den dystre kejsaren, om vilken Suetonius berättar så hårresande ting, knappast kan ha hängett sig vidare ofta åt det just skildrade nöjet. Kristendomen hade ju nätt och jämnt börjat på hans tid”.

Frank Heller med hustrun Annie.

Folk på ön i senare tid

Men inte bara romerska kejsare har sökt sig hit. Listan är lång över kända personer, som långt senare funnit en tillflyktsort här, antingen undan moralens väktare hemmavid – Capri var inte minst under decennierna före och efter förrförra sekelskiftet välkänt för utsvävningar och frisläppthet av alla de slag – eller för att helt enkelt njuta av öns klimat och natur. Bland dem finner man t.ex. H.C. Andersen och Ingrid Bergman, Maxim Gorkij och Hermann Göring, Friedrich Alfred Krupp och konstnärsparet P.S. och Marie Krøyer, Gustaf V:s gemål Victoria och änkekejsarinnan Eugénie av Frankrike, Oscar Wilde och hans Alfred Douglas och från något senare tid paret Richard Burton-Elizabeth Taylor – för att nu plocka några ax med olika bakgrund och hemort från en lista av imponerande längd.

Välbärgat folk skaffade sig villor på ön och besöktes av artister och konstnärer, som alla här kunde leva ett friare liv. Inte bara Frank Heller, som återkommande besökte ön, fann här underlag för såväl allmänt underhållande som mer eller mindre skabrösa berättelser. Liksom andra ändrade han därvidlag inte sällan namn och händelser en smula. Det skedde dock nog mest för att kunna skriva friare och fabulera om dem han skildrade utan att riskera framgångsrika åtal för förtal och mindre för att mystifiera – särskilt namnändringarna är oftast blygsamma och lätta att genomskåda.

Ett på olika sätt illustrerande hellerskt exempel med tydlig Caprianknytning utgör följande rader på tal om personer, som skrivit sitt namn i hans hustrus Annie Serners cigarettetui: ”Bland dem är den berömde engelske författaren Seaton McDougal, blek, svart, demoniskt skön och sammanboende med en maka, som livligt irriterade honom genom att i huset inhysa en georgisk prins, som hon kallade ’my little pet dog’”.

Bakom detta citat igenkännes sålunda utan svårighet den excentriske brittiske författaren Compton Mackenzie. I den mån den svenska allmänheten kommit i kontakt med hans författarskap, torde det främst ha skett via den dråpliga romanen *Whisky Galore*, som filmats och i Sverige visats under titeln *Massor av whisky*. Handlingen, som har verklighetsbakgrund, tilldrar sig på en av de yttre Hebriderna. ”När andra världskriget bryter ut leder det till att invånarna på ön blir utan whisky. Läget ser kärvt ut,” berättar Wikipedia om bokens handling, ”men lyckans gudinna ler snart mot dem igen” när ett skepp med 50 000 flaskor whisky går på grund strax utanför deras ö.

Den hellerska ändringstekniken omvandlar också den omtalade kelgrisen från italiensk till georgisk prins. I själva verket torde prinsen i fråga ha varit Constanzo Caracciolo och släkt med den nedan nämnde Stefano med samma efternamn. Kanske är det ändå inte han eller bara han som Heller modifierat. Mackenzies första hustru, som faktiskt råkade heta Faith (!), hade nämligen en affär inte bara med prins Constanzo utan också bl.a. med den italienska konsertpianissan Renata Borgatti, f.ö. en affär skildrad av maken i den uppmärksammade satiriska nyckelromanen *Extraordinary Women*.

Var dessa båda affärer närmare utspelade sig är inte heller alldeles klart, d.v.s. i vilket hus denna ”pet dog” skulle ha varit ”inhyst”. Mackenzies egentliga bostad var deras *Villa Solitaria*, belägen på öns sydostkust, en bit sydväst om den spektakulära men rätt svåråtkomliga *Villa Malaparte* på udden *Punta Massullo*. Men dessutom fanns, för utsvävningar av skilda slag, också *Casa Mackenzie*, numera ett frekvent besöksmål på en sidostig till gångvägen upp till *Monte Solaro*.

Ett annat exempel på Hellers modifierande utgör följande rader: ”Bland medlemmarna av den engelska kolonin vilka antecknat sig på de därför framlagda listorna i min makas etui återfinner jag vidare en så remarkabel man som Sadstone, brorson till den kände engelske statsmannen och vid denna tid levande hypotek i en villa på vägen till Salto Tibero.”

Statsmannen som Frank Heller syftar på är förstås William Gladstone, brittisk premiärminister i fyra omgångar under 1800-talets senare del. Om denne brorson berättar författaren vidare:

Han var en av de engelsmän ur god familj, som få en viss summa från sina släktingar mot villkor att de bo varsomhelst utom i England. När denna summan är slut, blir livet besvärligt. Mr Sadstone hade länge bott gratis hos en vän, som ägde den ovan omtalade villan. Då vännen dog, inflätade han i sitt testamente en kodicill, enligt vilken mr Sadstone skulle få lov att bo gratis för all framtid i villans köksvåning. Och där bodde han! Den ene innehavaren avlöste den andre, mr Sadstone fortfor att bo kvar, ett stumt vittne till de nya ägarnas förehavanden, en fast klippa i föränderlighetens älv. Mat saknade han ofta, vin sällan. F.ö. umgicks han med avlidna präster i det sjunkna sagolandet Atlantis. Han var nämligen spiritist, eller spiritualist som han föredrog att kalla det, och trodde fullt och fast på de upplysningar han fick via bordsbenet. Atlantis undergång berodde enligt honom på att dess präster vunnit alltför stor insikt i ockulta ting och använt den till svart magi. Till straff härför hade Försynen låtit deras ö sjunka i havet.

Vad av detta som verkligen stämmer med den capresiska verkligheten är – som så ofta när det gäller Frank Hellers berättande är man beredd att tillägga – svårt att veta. Att paret Serner haft direktkontakt med en Gladstone får med hänsyn till Annie Serners uppgift om autografen i etuiet nog anses ställt utom allt tvivel, även om någon Gladstone med de angivna initialerna inte kunnat påträffas trots idoga efterforskningar. Möjligen har författaren också, åtminstone delvis, låtit sig inspireras av det liv som en annan britt av mycket fin familj levde på Capri, nämligen Hugo Erskine-Wemyss. I den riktningen talar t ex den angivna boendeadressen och också en beskrivning av den inflytelserika skotska klanen Wemyss starka intresse av att denne Hugo avstod från att återvända hem.

Liv och leverne på Capri

Så ett tredje exempel på Frank Hellers modifieringskonst vid beskrivandet av liv och leverne på Capri. Så här skildrar författaren slutfasen av den resa till Tunis vintern 1923, som bl.a. resulterade i romanen *Den tusen och andra natten*:

När vi stego i land på Capri den siste april, hade min maka en blomstrande tyfus i blodet och jag en stafylokock- och streptokockinfektion, båda minnen från besöket i Afrika.

Följden var, att vår första bekantskap på Capri, frånsett gamla vänner från föregående besök, var en numera avliden italiensk läkare, som vi kunna kalla Duomo. (Hans namn återfinnes inte i min makas etui.) Axel Munthe säger i sin berömda bok om denne representant för den neapolitanska läkarskolan, att han är en av de få fiender Munthe haft. För egen ringa del kan jag bara konstatera, att om jag och min hustru inte redan vila i tjugo år under cypresserna på Capris kyrkogård, så är det i varje fall inte doktor Duomos förtjänst.

När doktor Duomo behandlat mig och min maka i tre veckor och jag insåg att åtminstone hon var på gravens brädd, ryckte jag upp mig och körde doktorn på porten – han hade svårt att finna den, han var enögd och tog vägen in i genom klädskåpet i stället. I hans ställe fann jag en ung brasilian, vars förtjänst det är att dödgrävaren på Capris skönt belägna kyrkogård miste två dagsverken.

Denne hellerske doktor Duomo är alltså ingalunda en fiktiv gestalt, men modifierad endast i fråga om en bokstav i sitt efternamn. Inom synhåll från Villa San Michele, på en imponerande husportal med adress Via Orlandi 8, sitter fortfarande en emaljplåt med texten *Comm. Vincenzo Cuomo, Medico*. Vincenzo Cuomo levde 1858–1935 och var verkligen enögd efter en misslyckad obduktionsövning. Sin *Villa Cuomo* hyrde han f.ö. ut 1905 till dåvarande svenska kronprinsessan Victoria, året före färdigställandet av hennes eget Casa Caprile. (Hellers uppgift om Munthes inställning till Vincenzo Cuomo har ifrågasatts från auktoritativt håll men får stöd i *Boken om San Michele*.)

Till denna Medelhavets pärla kommer alltså det nyförälskade paret Serner i början av mars 1920. De tar in på hotell La Palma nere i Capri och stannar till slutet av april.

Året därpå verkar de inte ha besökt ön. Då blir det visserligen Italien men i stället Taormina på

Sicilien, bl.a. tillsammans med mamma Serner. Detta första Capribesök leder emellertid under året till en första Capritext, den dråpliga novellen ”Lazarus”, först publicerad i 1922 års upplaga av tidningen Julstämning.

Årliga besök 1922–1924

I mitten av mars 1922 är de dock åter på Capri. De stannar då drygt två månader på Hotel Intercontinental, likaså beläget i staden Capri. Där tar de in också påföljande år, när de kommer från Tunis (se ovan). Särskilt Annies tyfuskonvalescens drar ut på tiden. Först i mitten av oktober lämnar de Capri, i första hand för ett besök hos Frank Hellers återkommande översättare Marie Franzos i Wien.

Vintern 1924 tillbringas i Monte Carlo och i början av september skriver Serner till vännen Artur Möller att han fruktar ”att vi knappt får råd att resa till Capri i vinter på grund av bygget”. Han syftar på uppförandet av Casa Collina på Bornholm, som nu är på gång. Det visar sig emellertid att han oroat sig i onödan. På själva julafton 1924 dedicerar han nämligen ett exemplar av *Herr Collin kontra Napoleon* till Annie på Capri och på årsdagen av deras enligt uppgift första möte, den 11 februari 1925, dedicerar han där också en dikt till henne, ”Till Annie” med dateringen ”Capri 11.2.1925”.

På hotell Eden Paradisos terrass.

En dryg vecka senare skriver han från Hotel Intercontinental till Artur Möller: ”Vi ha nu bott här i lantlig ro och oskuld i över 2 månader och om någon månad till vända vi rodret hemåt. Den 1 maj skall vår villa stå färdig på Bornholm, och då drar vi in där med stort dån av vagnar och resenärer.”

Litet längre fram i detta brev fortsätter han: ”Ja, nu skall jag gå till fots upp till Anacapri, ett Betlehem att se på, med en krog kallad Paradiso och ett gyllene vin, som jag öser tankar ur till min nya rapport om Herr C[ollin]. (Det blir den sista på någon tid, det lovar jag; egentligen hade jag ett annat uppslag, men jag har fått beställning på en serie om Herr C. från en tidning i London, och – £.s.d.).”

Detta besök på Capri resulterar i en artikel i Bonniers Veckotidning, betitlad ”Lotofagernas ö”. Författaren tycks här identifiera Capri med det lotofagiska land, som bl.a. besjunges i nionde sången i Homeros’ *Odyssé*, den som börjar…

Honom svarade då den mångförslagne Odysseus:
Konung Alkinoos, lysande drott över alla fajaker!
Detta jag kallar i sanning en fröjd att en sångare höra,
sådan som denne, vars stämma är lik de odödliga gudars.

… och som litet längre fram fortsätter:

Sålunda var jag på väg att lyckligt lända till hemmet,
men när jag seglade runt Malea, blev jag ur kosan
driven av nordan och strömmen och sjön långt bort från Cythere.
Nio dagar i rad jag drev för den rasande stormen
fram över djupet, där fiskarna gå, men på den tionde kom jag
till lotofagernas land, som ha blomstermat till sin föda.

… för att därefter mer eller mindre helt uppehålla sig vid Odysseus’ välkända dust med cyklopen Polyfemos.

Lotofagernas ö

Det är bara det att Frank Heller verkar vara rätt ensam om att uppfatta Capri som lotofagernas ö. I *Nordisk Familjebok*, 2:a uppl,. kan man läsa om

dessa lotofager, Λωτοφάγοι, att det var ”ett homeriskt sagofolk, hvars hemvist sannolikt är att söka på Afrikas nordkust vid Lilla Syrten i södra delen af nuv. Tunisien, där ett folk med samma namn omtalas äfven av Herodotos.” Samma uppslagsbok förtäljer också att ”enligt Homeros hade lotusväxtens förtärande den verkan på främlingar, att de förlorade allt minne af sin hembygd och all åtrå att dit återvända.” Kanske skall man förstå den ju så utomordentligt allmänbildade Frank Heller som så att han tänkte sig att Capri hade just denna inverkan på besökare utan att han för den skull ville syfta på detta folks egentliga geografiska hemvist.

Denna hellergeografiska ”otydlighet” innebär förstås inte att hans beskrivning av ön inte skulle vara rättvisande eller brista i läsvärdhet. Ett avsnitt börjar:

– Una barca, signor! Andare in barca, signor! Andare alla Grotta Azzurra! Andare alla Grotta Verde! Andare alla Grotta Bianca! Barca, Signor! – Dessa ord hälsa den landstigande främlingen ur ett dussin munnar, bruna ögon se hoppfullt på honom, och bruna händer sträcka till honom visitkort med namnen Antonio, Costanzo eller Salvatore.

Främlingen banar sig väg till *funicolaren*, tågbanan, som går från hamnen upp till staden med samma namn som ön, och glider ”upp genom vinfälten; de nya bladen sitta redan som gröna fjädrar på rankornas spetsar; myllan är finhackad, brun och läcker som ett bakverk; fikonträden sträcka sina eleganta silvergrå lemmar i vårljuset; mandelträd och persikoträd strö sina vita och skära blombladsregn i vinden”.

Och när den utmätta besökstiden förflutit, stiger främlingen åter ombord på postångaren till Neapel och ”gungande på det blå, det turkosblå, det drömblå Medelhavet, ser han Capri sjunka och smälta samman med horisonten – en juvel, en sonett i sten, ett konstverk av Gud”.

Detta fjärde besök på fem år blir såvitt känt det sista på Capri för paret Serner på mer än ett decennium. Det har sin naturliga förklaring. *Casa Collina* på Bornholm står färdigt i slutet av maj 1925 och vid årsskiftet 1928/29 blir makarna också ägare av *Villa St. Yves* i Menton, som Frank Heller oftast kallade vid dess italienska namn Mentone.

Text om Capri 1931

Detta innebär emellertid inte att författaren slutar att

utnyttja Capri som underlag för sitt berättande. I augusti 1931 säger han sig sålunda i Lunds Dagblad under den gångna påsken ha suttit på Mentones enligt honom egentligen enda ”restaurant av rang, nämligen Royalty med sin gamle vän Jarl Jotundal från Norge”, d.v.s. författaren och tidningsmannen Sven Elvestad. Denne frågar enligt Heller:

– Har Du varit på Capri? Då känner du Hotel Paradiso i Anacapri? Du vet att det gör skäl för namnet. Ett sådant läge har väl inte många andra hotell i hela världen – det är så vackert, att den gamle ägaren fick Vasaorden för det av kung Oscar. Hotellet har en stor bok liggande framme, och där ha alla länders damer skrivit om att detta är verkligen paradiset. Sida upp och sida ner står det ingenting annat än att: detta är paradiset.

Jag kom dit upp med Harald, du vet, kritikern med de kalla kobraögonen [Harald Wägner, 1885–1925]. Vi hade druckit en smula caprivin kvällen förut hos den halte Pagano nere i Capri, och vi ville ha den mest skandinaviska frukost, som kunde uppdrivas. Hotellet lovade att göra vad det kunde. Medan vi väntade på smörgåsbordet, upptäckte vi att det hängde en papegoja över huvudet på oss i en bur bland vinrankorna. Det var en vacker papegoja med gula och gröna fjädrar och ett näbb, som en pantlånare kunde ha avundats den [?!], men aldrig har jag sett ett ynkligare ansiktsuttryck. Hon såg faktiskt ut som om hon tänkte på att ge upp andan när som helst. ”Vad står på med fågeln?” frågade

jag kyparen. ”Är hon sjuk?” ”Non è niente’, svarade han, ”Catarina drack för mycket i går kväll, det är det hela.”

”Dricker hon?” ”Hon är tokig efter vin och hon lär sig aldrig att hålla måttan. Allt vad gästerna ger henne, häller hon i sig. È un ubriacone, det är en fyllbult.” Harald och jag sågo på varandra, och i samma ögonblick kom vårt smörgåsbord. Jag tog en salt sardell och räckte den till Catarina, och aldrig, säger jag dig, har jag upplevt maken till skådespel. Hon tog sardellen i sin klo – du vet, hur en papegoja tar om en sak, precis som en gammal fröken i grå handskar tar om en tekopp. Hon öppnade näbben, och drog den salta sardellen över sin stackars tjocka tunga, långsamt, du förstår, vällustigt, gång efter gång, och slöt sakta ögonen.

Kom inte till mig hädanefter och tala om att djuren inte ha någon själ! Sedan vände hon sig till mig och såg på mig med ett sådant uttryck, att jag får tårar i ögonen, bara jag tänker på det. Det var som om hon velat säga: ”Här har jag bott i kanske 50 år bland råa barbarer, som sett mina kval och endast haft ett hånlöje till övers för dem. Du, främling, behöver bara en blick för att förstå, hur det är fatt! Tack! Helt visst är du en landsman till den store svenske djurvännen, som bor här strax bredvid. Ännu en gång tack!” Harald tog resandeboken, där tusen och åter tusen damer av alla nationer hade skrivit, att detta var det verkliga paradiset, och skrev: ”Detta är det enda ställe på jorden där man kan få se en bakfull papegoja äta sillfrukost”. Skål!

– Skål, skål!

[…]

Det gryr utanför Royaltys tillbommade fönster, de sista champagnekorkarna eka, florbehängt och matt som trumvirvlar i en sorgemarsch. Jarl Jotundal och jag ser varandra troskyldigt in i ögonen, och Jarl Jotundal säger:

– Du kan tryggt skriva upp vad jag sagt dig. Det är sant som evangelium alltsammans, men det skall en vederhäftig person som du till för att folk skall tro å det! Skål!

– Skål, skål!

Sista besöket

Hösten 1939 lämnade paret Serner Skandinavien för en reportageresa söderut på uppdrag av Vecko-Journalen. Säkert räknade de inte med att detta skulle leda till att de fastnade i Italien och ofrivilligt fick bli kvar där i nästan fyra år, men så blev det. Det ledde emellertid också till ytterligare ett besök på Capri, såvitt känt det sista.

Den 31 oktober skriver Serner sålunda till Bonniers: ”…min adress f.o.m. nu och t.v. är: Albergo Internazionale, Capri” och en månad senare, den 25 november, meddelar han att han reser till Rom.

Två veckor före avresan besöker åtminstone Annie Serner Axel Munthes Villa San Michele. Det framgår av hennes namnteckning i villans gästbok med daterad 13 november. Om de träffade Axel Munthe då eller vid något annat tillfälle är oklart.

Under detta besök på Capri äger emellertid andra möten rum. Paret Serner träffar gamla vänner, bl.a. den ovannämnde neapolitanske ädlingen Stefano Caracciolo, enligt uppgift ”ganska kortväxt, med öknamnet ’Järnstången’ och allmänt känd figur i caprivimlet”.

Härom berättar Frank Heller i Vecko-Journalen sommaren 1946:

Att ha rätt att behålla hatten på i spanske kungens närvaro och samtidigt knappt ha råd att låta lappa sina byxor är en sorglig, om också ovanlig belägenhet. I denna situation befann sig en av våra bekanta på Capri sommaren 1923 – Stefano Caracciolo, den ende autentiske furste jag är förnamn med. En av hans förfäder har fått sitt namn inskrivet med eldskrift i kungariket Neapels historia: han hängdes nämligen av lord Nelson under den engelska ockupationen och räknas som stor martyr för Italiens frihet. En aveny i Neapel, Strada Caracciolo, är uppkallad efter honom. Och hans senfödde ättling var nu huvudman för ätten och befann sig i det dilemma som ovan antytts, att kunna hålla hatten på i Alfonso XIII:s närvaro och samtidigt ha en så medtagen garderob, att den hindrade honom från allt umgänge med kungligheter.

(Om någon betvivlar riktigheten av mina uppgifter och samtidigt är ägare till Almanach de Gotha 1941 eller 1942, kan han där fastslå, att jag talar sanning. Ännu så sent som detta år stod min furstlige vän där med alla sina prerogativ uppräknade. Byxorna äro dock icke omnämnda.)

Stackars Stefano, som till det yttre liknade habsburgarna, hade sin far att tacka för sin situation. Utan att ana Capris roll som turistort hade fadern sålt sista resten av släktens jordagods, två vinklädda Capresiska kullar, för en spottstyver till någon spekulant. Om han behållit dem, kunde sonen ha

varit direktör för ett av de stora hotellbolagen på ön i stället för att nu leva på de korn som Försynen lät falla på hans väg. Härvid använde Försynen sig huvudsakligen av ombud som voro klädda i kjolar; turistande engelska och amerikanska damer kände trots allt en ilning längs ryggraden vid att dricka te med en neapolitansk prins som samtidigt var grand av Spanien av första storleken, även om hans byxor inte tålde närmare granskning, och även om hans farfarsfar hängts av Nelson.

En vacker dag smålog Försynen alldeles särskilt mot Stefano, en ung amerikanska föreslog honom äktenskap. Han gav mig skälen för och emot med äkta furstlig uppriktighet: ”Caro’, io so bene che questa donna non è nobile, ma è brava figlia”, denna kvinna är inte adlig, men det är en snäll tös. Den blivande furstinnan hörde själv deklarationen, men jag behövde inte vara orolig, hon begrep inte italienska. Däremot talade Stefano riktigt bra engelska. Han gjorde det ännu 1939, då jag senast såg honom. Då var äktenskapet sedan länge upplöst och som en mager tröst fick han 200 dollar i månaden från Amerika. Det var inte mycket, ty väl var äktenskapet upplöst för hustruns räkning enligt amerikansk lag, men inte för hans. Han var katolik, och den katolska kyrkan beviljar endast i undantagsfall (och mot stora avgifter) skilsmässa åt de sina. Det lättsinnigt ingångna äktenskapet hindrade alltså Stefano från att finna en ny och bättre arvtagerska! När jag komplimenterade honom till hans engelska, som fortfarande var mycket acceptabel, log han bittert:

“You see, I must keep up my English. One of these days I am going to America to shoot my wife!”

Kriget lade hinder i vägen för denna blodiga tanke. Samtidigt berövade det honom hans blygsamma understöd, ty alla penningsändningar upphörde automatiskt den dag då Mussolini förklarade Förenta Staterna krig. Jag vågar inte tänka på hur Stefanos garderob ser ut numera. Däremot tänker jag gärna på bekantskapen med honom. Han var en verkligt snäll Don Juan.

En sista artikel

Under detta sista sernerska besök på Capri publicerades ytterligare en artikel av Frank Heller. Den har rubriken ”Paradiset vintern 1939–40 heter Capri”. Där heter det bl.a.:

Dag efter dag gryr i lila och guld bakom den sorrentinska halvön, dag efter dag slocknar i guld och lila bakom Anacapris olivdungar. Vi vandra till stranden vid Palazzo al Mare för att simma runt bland ruinerna av kejsar Tiberii villa, vilka stå kvar i vattnet nittonhundra år efter ägarens undergång, och vi vandra till den hemlighetsfulla grotta, där guden Mitras på sin tid dyrkades och tjurblodet genom ett hål i templets tak rann ned över neofytens axlar. Vi vandra till toppen av Monte Solaro, sexhundra meter över havet varifrån man har den underbaraste utsikt över golfen och öarna. --- Och dag efter dag promenera vi på piazzan, där ”livet” går och där ingen tycks tänka på att göra något, utom kuskarna, vilka envisare än den muhammedanske muezzin ropar om en tur till Villa San Michele.

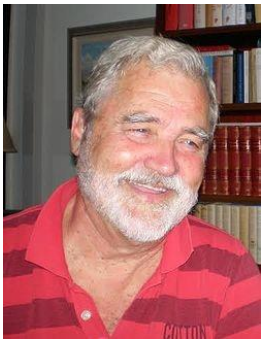

Frank Orton är jurist, f.d. diskrimineringsombudsman och hedersordförande i Frank Heller-sällskapet.

Capri 1955

av Margareta Lindmark

År 1955 fick jag tillbringa en oförglömlig sommar som guide på San Michele. Jag var då 23 år. Bakgrunden är följande:

Min far, Snorre Wohlfahrt, som var psykiater, deltog i september 1954 i en internationell medicinhistorisk kongress i Rom och Salerno och som brukligt var medföljde läkarnas hustrur, vilka, medan deras män åhörde föredrag, erbjöds ett synnerligen intressant damprogram med utflykter, visningar och mottagningar. Min far tog inte bara med sin hustru utan även sin äldsta dotter, alltså mig. Jag har alltid varit road av att skriva dagbok (under resor och semestrar) och fyllde den dagligen med mina entusiastiska beskrivningar av allt jag upplevde. Efter kongressens slut föreslog min far att vi skulle besöka San Michele och hälsa på Josef Oliv. Vi mottogs av Josef som först visade oss runt och sen bjöd på lunch. Därefter bjöd han mig på en färd med linbana upp på Anacapris högsta topp, varifrån ”man hade en hänförande utsikt över hela ön, Sorrentohalvön, Neapel, Vesuvius och havet, som glänste i solen som vattrat siden. Jag hade svårt att slita mig från vyn däruppifrån för att på nytt sätta mig i stolen och sakta glida ner igen över vingårdar och apelsinträd. Väl nedkommen väntade mig en glad överraskning. Intendent Oliv, som jag förresten blev du med, föreslog mig att komma tillbaka nästa sommar och bli guide på San Michele i en månad mot fritt vivre! Jag trodde först inte det var sant! Tänk så underbart!”

Hur det kom sig att min far och Josef Oliv kände varandra reflekterade jag aldrig över. Mina föräldrar hade ett mycket stort, även internationellt umgänge så det var inget jag tänkte på. Men senare har jag förstått hur det hängde ihop. Långt efter min fars död 1969 fick jag höra av min faster att han flera gånger blivit uppkallad till Slottet för att besöka Axel Munthe som ju led svårt av ångest under sin sista tid. Mer än så vet jag inte för min far höll hårt på läkarens tystnadsplikt och talade aldrig om sina patienter. På Slottet måste således Far och Josef Oliv ha träffats och blivit bekanta.

Josef fick reda på att jag på Högskolan läst engelska, franska och italienska, gått en sommarkurs i konsthistoria, litteratur och ”civiltà fiorentina” på universitetet i Florens 1953 och tillbringat nästan två månader i Italien sommaren 1954, dels med mina föräldrar dels med en annan släkting. Min uppgift skulle vara att guida på svenska, engelska och franska. Jag skulle få fritt vivre men ingen lön men det brydde jag mig inte om, helt lycklig som jag var över erbjudandet att få arbeta på detta sagolika ställe. Till slut visade det sig att Josefs utlovade kost och logi bara blev logi, maten fick jag både köpa och laga själv. Men det bekymrade mig inte heller.

Den **6 juni 1955** anlände jag till Anacapri, där Josef Oliv mötte. ”Får bo i biblioteket, vilket ju var en överraskning, för gästhemmet är fullt, men det går bra det med. Det finns så mycket intressant litteratur bara, så jag släcker aldrig på kvällen! Här bor ett 10-tal svenskar, Gullberg (konstnär), grafikern Stig Borglind med fru, vilka känner farbror Sixten och faster Anna, Astrid Wäring m.fl. Fick börja guida genast på morgonen. Var förstås litet osäker men det gick bra, jag får lov att lära mig allt i etapper. Här är överjordiskt vackert som jag minns det från förra året. Oliv har ett utsökt rart sätt mot alla och älskar att klappa om kvinnorna och kyssa på kind. Han har två sekreterare, fröken Bäck, lång, stilig och bestämd av sig samt fröken Ulrika Wallin. Jag fick guida även på engelska och franska. Här finns två unga pojkar, bröder och barnbarn till Rosina, som Munthe talar om i sin bok. Trevliga pojkar, inte den där typen som ska tjusa till en med detsamma. De tjänstgör som guider. Deras morbror Vittorio, som Munthe var mycket förtjust i och som reste med Munthe till Stockholm, sköter biljettförsäljningen.”

Onsdag 8 juni. ”Köpte litet mat hos ’Maria’ vid lilla piazzan. Vi på Foresterian får något nedsatta priser i affärerna. Skaffat guideboken på engelska och franska för jag måste ta hand om många utlänningar. – Middag på Grottino i Capri, ett litet ställe med målningar på väggarna och vinflaskor i taket. Ställets attraktion var innehavaren själv, som sjunger med fyllig röst alltmedan han serverar. Man tror sig vara med i en opera, Figaro t.ex. Han är strålande glad, sjunger med en humoristisk glimt i ögat och stämningen i salen var den högsta tänkbara. På piazzan spelade en musikkår operamusik, färgade lampor, livliga människor överallt, i alla gränder, på barerna, fönster, balkonger, t.o.m. på kyrkan där de lutade sig över balustraden. Hemfärden i bil upp till Anacapri var sagolik med fullmåne och glimrande ljus överallt. Man tror man befinner sig på en sagoö, så overkligt är det.”

9 juni. ”Rätt mycket folk på morgonen. Fick även guida en gång på italienska för bägge pojkarna råkade vara på lunch. Åt min lunch uppe på Monte

Barbarossa. Satt alldeles vid kanten av stupet med Capri under mig och havet bakom. Jag såg hur en fågel svingade sig upp i spiral genom stupet. Fullt av blommande ginst. Svårt och taggigt att ta sig ner, men det var värt mödan. – Intressant att vara guide, man ser så många olika människotyper. En del är kunniga och intresserade och vill veta allt, andra rusar igenom på 5 minuter och då får jag göra ett koncentrat av det hela. Man lär sig så småningom att anpassa sina ord efter klientelet. Hade i morse en ointressant, tråkig svensk familj, sen en amerikanska som typiskt nog frågade mig hur mycket San Michele kostat att bygga! Men därefter två entusiastiska engelska damer (citerande Coleridge's 'The Ancient Mariner') som det var ett nöje att guida. – Visade Birgit Stefelt runt villan och tittade på sköldpaddan och då kom Vittorio som frågade lite spydigt vad jag gjorde på kvällarna, ifall jag var ute och dansade. På mitt svar att jag var hemma såg han nästan förvånad ut!"

Margareta och Josef Oliv.

10 juni. "Den ene av guiderna, Nicolino, tycker jag bra om och pratar gärna med. Han är allvarlig och vänlig och inte alls så där flicktjusande, sentimental och insmickrande. Jag tror inte att svenska flickor har något vidare anseende här, min företräderska lär visst mest ha ägnat sig åt månskenspromenader med en mörkögd kavaljer och brytt sig bra litet om guidandet, vilket inte roade henne. Italienarna ser med löje på vårt fria sätt, nämligen att resa ensamma och gå ut med pojkar på kvällarna o.s.v. Det får inte italienska flickor. Jag tänker anta folkets sed och tänka på mitt uppträdande. Jag får säkert mycket roligare på det viset."

11 juni. "Vid 5-tiden gav jag mig iväg på en promenad ensam för att se drottning Victorias Casa Caprile och Munthes Torre Materita. När jag hunnit till piazzan blev jag upphunnen av Nicolino och vi gjorde sen sällskap. Vi hade en underbart vacker och trevlig promenad, fick bese Casa Caprile, som visades av hans faster, hälsade på ett par andra vänner till honom, som bodde i ett primitivt stenhus mitt bland vingårdar och olivträd och överhöljt av bougainvillea. Besåg Torre Materita med dess vildvuxna, övergivna trädgård och vandrade ut till Migliara, yttersta udden på den sidan med brant stupande klippor och utsikt mot I Faraglioni. – Nicolino, hans broder Enrico och hans morbror Vittorio Massimino äro släkt, ättlingar till Rosina och Pacciale, vilka Munthe talar om i sin bok."

12 juni. "Pratade en hel del med Nicolino på eftermiddagen men hade hela tiden Vittorios ögon på mig. Han lät också undslippa sig varningen *Beware of the men*! Han är allt bra misstänksam mot oss svenska flickor! – Det är Festa di Antonio idag och imorgon och ikväll var det musik på piazzan. Den var prydd med en estrad, klädd med löv och blommor och i alla träden på gatorna voro upphängda kulörta lampor, vilket såg så trevligt ut i den mörka kvällen. Vi satte oss på en liten terrass alldeles vid piazzan och vi hade en känsla av att sitta på parkett och se på en opera och att allt bara var teaterdekorationer och statister. Sen hörde vi *Rigoletto*, *Tosca*, *L'italiana di Algeria* samt ett potpurri på neapolitanska folksånger. Jag njöt i hög grad även om musiken och sången kanske inte alltid var den bästa."

13 juni. "Procession med Sant'Antonio halv 7. I spetsen gick de små konfirmanderna, sen kom prästerna och sist helgonet själv som var smyckad med blommor och juveler. Vid en avtagsväg, full av folk, såg vi en lustig sak. Uppe från ett tak löpte en linbana vägen fram och på den firade en pojke iväg en liten docka, föreställande Kristusbarnet, som således skulle iväg och hämta S. Antonio, som kom utifrån fälten. Sen firades dockan tillbaks igen. Kristus på linbana!! Vi kunde inte låta bli att skratta. På murar, tak och gator trängdes människor och när helgonet bars förbi skedde en liten ceremoni: prästerna läste ett par böner och flickorna i tåget sjöng. Massor av ginst kastades över deras huvuden."

14 juni. "Blev bjuden att dela familjen Luccas enkla lunch. La signora var rar och vänlig, liksom den vackra dottern. Nicolino och Enrico blev rätt förvånade när de kom en stund senare. Trevlig pratstund med Enrico, som är en vaken och intelligent

pojke. – Birgit Stefelt och jag gjorde en hänförande vacker promenad ner till I Faraglioni. Överallt väller det av blommor, den intensivt violetta bougainvillean är nog vackrast. Panoramat gjorde oss alldeles stumma! -- När vi kom hem var det stor avskedsfest för Astrid Larje och Magda Södersten, vilka skulle fara till Ischia. Kaffe och kakor, Strega och körsbär. Därefter kex, ost och Vermouth. Stämningen var vid höjdpunkten och en mängd roliga historier berättades, i synnerhet av Borglinds. – Här bor en konstnär, Ernst Leonard, som dock är väldigt tystlåten av sig."

16 juni. "Kl. 4 gick Nicolino och jag och badade vid Bagni di Tiberio. Härligt uppfriskande bad i 20–22 gradigt vatten, en tur i kanot, solbad, granskande av ruinerna efter Tiberius' palats, fotograferande, promenad upp till Capri och till I Giardini di Augusto, beundran av utsikten samt bussfärd hem i solnedgången. Vi var båda två lyckliga och nöjda med vår 4-timmars utflykt."

17 juni. "Tebjudning hos professor Öhman, föreståndare för astronomiska observatoriet på Monte Solaro. Han och hans förtjusande söta och vänliga fru bor i ett 1700-talshus, som vi fick bese. I trädgården hade de en liten solkikare, där vi studerade ett par solfläckar på solen. De hade också en på taket. Hos dem bodde ett ungt svenskt astronompar, rätt blyga och tillbakadragna, dock. Prof. Öhman berättade mycket astronomi. Det var Borglinds, Birgit Stefelt, Gerda Bäck och jag som var där. Mycket trevlig och intressant eftermiddag. Deras hus, som är idealiskt svalt och luftigt på sommaren lär vara förfärligt kallt och fuktigt på vintern."

19 juni. "Promenad med Nicolino till Villa Jovis, ruinerna av Tiberius' största palats på ön. Det var mycket varmt att vandra uppför i ca en halvtimme. Uppe på klippudden låg ruinerna av ett stort palats, det fanns väldiga murrester kvar. Läget var underbart och vi kastade stenar nerför de lodräta stupen men det var omöjligt att följa deras fall ända ner. Såg även den 2000-åriga fyren med vilken de kunde signalera medelst speglar till Rom. Vi hittade en liten väg alldeles utmed klippbranten och ett par halvcirkelformiga terrasser med den mest hänförande utsikt över I Faraglioni och den delen av ön."

20 juni. "Träffade skådespelaren Olof Sandborg med fru, vilka jag visade runt. Trevliga, sympatiska människor, han verkade en aning drömmare. -- Avskedsmiddag för Gullbergs på en liten trattoria utanför Anacapri, som hette Morena, och låg mitt bland vingårdarna. Vi satt på terrassen, omgivna av prunkande blommor, bl.a. Nattens drottning och även apelsinträd. Terrassen var illuminerad av små färgade lampor och det hela var sagolikt. Vi serverades en ljuvlig, välgödd och välstekt kyckling, deras specialitet, därefter ost och frukt samt vino a volontà. Jättetrevlig kväll."

21 juni. "Birgit S. och jag for upp till Monte Solaro med seggiovian vid halv 7-tiden. Däruppe fanns en pizzeria och vi ville gärna ha en men de hade släckt ugnen och slutat för dagen. Tror ni inte ändå att de erbjuder sig att tända den och göra oss varsin pizza!! Vi stod och såg på hur de lagade till den, det var intressant. Först lade han in några sotiga vedträn och sen tog han i degen med samma händer, slickade på skeden som han rörde tomatblandningen med och använde samma skyffel till pizzan som till ved och sågspån. Birgit och jag hade hjärtligt roligt och njöt sen av den färdiga pizzan tillsammans med Solarovin. Den stackars betjäningen fick vänta tills vi var färdiga och sen for vi alla ner igen medan himlen bakom Ischia glödde som eld – röd och orangegul."

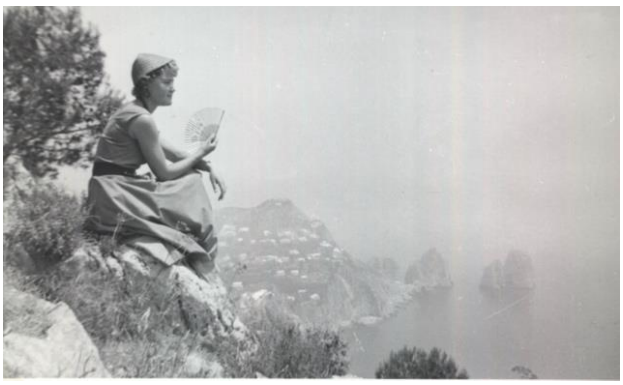

Dagboksförfattaren på Monte Solaro.

23 juni. "Vi firade midsommarafton med midsommarstång som Josef snickrat ihop och Birgit Stefelt klätt med stor smak med de blommor vi hade plockat. Mycket folk på San Michele. Svenska grupper tycker jag minst om att visa, jag guidar sämst då. Det är därför att de så sällan visar någon glädje, entusiasm eller intresse utan ser så likgiltiga och tråkiga ut eller skeptiska. De inspirerar mig inte alls, de ger inget igen, varför man tappar lusten att anstränga sig. På kvällen festade vi på cannelloni som vi beställt från hotellet Caesar Augusto och drack vin. Aino Nordlund läste upp en bra vers hon skrivit och vi sjöng visor. Det har kommit ett nytt par, lektor Sundvall med fru, och han sjöng riktigt bra. Oliv berättade om Munthe, Ellen Rydelius och andra och stämningen var hög. Sen en kort månskenspromenad ner till Anacapris stadsport nedanför San Michele, där vi såg alla fiskebåtarna med sina akterlyktor glimma som pärlband ute på havet."

24 juni "Bollkastning med pojkarna utanför San Michele, hade barnsligt roligt. De tror väl jag är 16, 17 år!"

25 juni. ”Vandrade ensam upp på Monte Solaro. Fick bese Öhmans nya observatorium av en arbetare. Det skulle invigas kl. 11 på dagen med stor ceremoni. Klättrade utefter stupet upp till terrassen, där jag för 100 lire fick en aranciata och kex, vilket skulle kostat 200 annars. – Härlig promenad med Nicoli till Blå Grottan, där vi badade. Säregen sensation att simma därinne i det himmelsblå vattnet. Vi gick in en bit i den s.k. tunneln, men där var så mörkt så vi vågade inte gå så långt. Turister som kom in i båtar såg överraskade ut vid anblicken av oss. Sen en tjusig vandring längs efter den höga kusten, såg solen gå ner i havet som ett rött klot. Vilt, ödsligt landskap. Torre Damecuta alldeles övergivet med en igenvuxen trädgård.”

27 juni. ”Bettan Bernton visade sina vackra färgbilder nere på Bella Vista och där träffade jag Oreglia, som är lärare för en grupp svenskar. Han verkar lugn, sympatisk och behaglig.”

28 juni.” Gick tidigt till San Michele. Storstädning inomhus och utomhus ty Erlander med 18-årig son skulle anlända på kvällen. Guidade flera svenska studenter som bodde på studenthemmet Villa Maris nere vid Marina Grande. – Statsministern anlände halv 7. Mottogs med te och kakor i matsalen. Förfärligt stelt och högtidligt, de enda som verkade ogenerade var Oliv och Erlander. Pojken såg blyg och tillbakadragen ut och alla gästerna här radade stelt upp sig kring väggarna. Aino Nordlund och jag vågade oss fram för att prata efter teet; varför inte vara lite naturlig och ogenerad, det uppskattar de säkert. De andra tyckte nog att jag, som är yngst, var rätt framfusig. Även Oreglia och Öhmans var närvarande. – Pratade med Rosanna. Hon är ju liksom systern helt svartklädd efter fadern som dog strax före jul. Tänka sig att de måste gå svartklädda i 2 år efter fadern och i 3 år efter modern. -- Bettan visade sina fotografier hos Vittorio och hans syster, Via Filietto, nära piazzan. Jag och Elin Melander följde också med. Vi träffade Rosina, *la nonna*, samt en annan gift syster till Vittorio. Hela familjen Lucca var där. De hade ett trevligt hus med tre rum som vette mot en terrass täckt med halm och framför den en trädgård. Mur mot gatan och pergola från grinden fram till terrassen. – Vittorio är 40 år men verkar 30 på sin höjd, mycket sympatisk och rar. Visade mig sitt rum med fina gyllenläderstapeter från Spanien som han själv monterat i en svart ram samt indiska tallrikar och kaffekannor. Modernt nätt litet kök. Genuint italienskt hem.”

29 juni. ”Docent Thylander med fru har kommit hit för att översätta de latinska gravinskriptionerna på San Micheles väggar.”

1 juli. ”Fick flytta ur mitt bibliotek, ty det lär ska komma gäster. Bor nu med Aino i ett litet hus på andra sidan vingården, som tillhör en amerikanska och som stått tomt. Där finns tre stora rum men inget vatten och avlopp. Kläderna ligger i mina väskor och hänger i taket. Men där är tyst och lugnt.”

Josef Oliv med sin stab: guiderna Enrico och Rosanna Lucca, sekreteraren Gerda Bäck samt Vittorio Massimino.

3 juli. ”Hjälpte Gerda med att kolla en del räkningar. Promenad med Nicolino till Arco naturale. Såg en grotta med spår av ett Mitratempel samt ett särdeles underligt rött hus ute på en klippspets nära vattnet vars ena gavel var formad som en bred kyrktrapp, som ledde upp till taket/terrassen. Vi njöt obeskrivligt av naturens vilda skönhet, de höga klipporna, folk som åkte vattenskidor och av de branta, steniga bergsvägarna. Nicolino hade aldrig varit där och vi kände båda två upptäckandets glädje. Vi pratade en del allvar och jag upptäckte en del nya, trevliga sidor hos honom; han har även intellektuella intressen, är road av poesi och litteratur. Han funderar på att resa till Sverige på ett par månader för att lära sig svenska.”

4 juli. ”Aino läste upp några av sina dikter för Birgit, Bettan och mig uppe i vårt lilla hus. Hon har riktigt vackert tolkat stämningen här på San Michele, vår trollbundenhet vid ön och dess säregna tjusning.”

6 juli. ”Halv 6 gick Nicolino och jag ut på promenad för att bese Castiglione, en medeltida befästning. Det gick inte att komma in för det var privat men vi fann en liten brant bergsväg som gick nerför berget på andra sidan. Vi stötte på en stängd järngrind men den klättrade vi förbi på utsidan. Vi faktiskt hängde ut över stupet (flera 100 m högt) och

höll i oss med en hand. Det skulle Mor ha sett! Denna väg som ingen verkade ha gått på evigheter ledde ner till Grotta del Castiglione, där det fanns murrester av möjligen antik härkomst. Långa stentappar hängde i taket och det droppade vatten uppifrån. Efter att ha undersökt varenda vrå fortsatte vi den steniga trappen nerför och kom till Via Krupp som vi passerade. Gick ner till vattenbrynet och hoppade sen på klipporna stranden bort till höger som råkade vara privat. Klättrade uppför stenar och murar och befann oss på en liten terrassavsats vars enda utgång var en låst grind. Detta förmådde dock inte hindra oss utan vi dök in i snåren bredvid, kravlade upp genom terrängen och hoppade över en mur, varefter vi kunde ta oss ner till badstranden med sina hytter och fiskebåtar. Två grindar och en mur tog vi oss över eller klämde oss igenom! Roligt, spännande och farligt var det!!"

Nicola ("Nicolino") Lucca.

7 juli. "Det har kommit en bokbindare Lundquist hit från Yrkesskolorna för att binda in alla häftade böcker i biblioteket."

9 juli. "Helga Görlin ska sjunga i kapellet i kväll så alla arbetade med att bära stolar dit upp och Vittorio satte upp kulörta lyktor i cypressallén. Kl. 9 ägde konserten rum. Kapellet var upplyst med levande ljus, det var så vackert och stämningsfullt och påminde mig om en svensk julotta. Helga sjöng förtjusande en mängd svenska folkvisor i vilka hon på ett utsökt sätt tolkade det spröda, skygga, blyga och sommarljusa. Hon sjöng också några Pucciniarior. Fru Öhman ackompanjerade henne. En god violinist från Capri spelade ett par drömmande och känslofulla stycken mycket bra. Gripna av den säregna stämningen från konserten gick vi ner i pergolan, som var månbelyst, och satt ett slag där och drömde. Wollins, Birgit, Aino och jag avslutade sen kvällen med te och vin i Foresterian. Nils Wollin var (liksom Borglind) rätt kritisk mot Munthes konstnärliga smak och tyckte som specialist inte om blandningen av äkta och oäkta. Kapellet tyckte han var hemskt med sina korstolar, madonnor och Horusfågel."

10 juli. "Näst sista dagen och den måste utnyttjas och det blev den. Kl. 7 på morgonen träffade jag Nicolino utanför porten och vi tog bussen ner till Capri för att sen till fots gå ner den branta stentrappan förbi Grotta Matermania och Arco naturale till havet. Vi bytte om bakom varsin sten och simmade ut i de ljumma vågorna. Det blåste litet men vi simmade iväg längs den höga bergväggen för att söka rätt på Grotta Meravigliosa. Vi hittade den inte men fann istället en annan mindre grotta. Vi vågade dock inte simma in i den för vågornas skull. Det var ett ljuvligt bad, vattnet var klart och blått som i en bassäng och solen slösade sitt ljus och värme över oss. Efteråt åt vi frukt och tog sen bussen hem. Kl. 1 var jag bjuden på lunch hos Lucca. Nicolino, Enrico och signoran åt samtidigt. Mycket trivsamt, signoran är så rar fast hon kanske älskar att beklaga sig över nuvarande och gångna tider. Vi förstod varann så bra och hon visade även stor förståelse för att ungdomar behöver och vill se sig om och umgås med varann, även med det andra könet. På eftermiddagen gick Nicola och jag ut på en ny promenad, denna gång till Monte San Michele som vi besteg toppen på. Egentligen var det privat område, inhägnat med en rostig taggtråd och en mur, men det hindrade oss inte från att krypa under, resp. hoppa över. Däruppe fanns bara en del ruiner på vilka vi satte oss en bra stund, pratade om Munthe och livet i allmänhet och betraktade staden Capri som låg nedanför våra fötter. Vi skojade och hade mycket livat."

11 juli. Det var min sista dag med avskedstagande av alla på San Michele och jag fick en del små avskedspresenter. "Det var så vemodigt att lämna dem alla, de är enkla människor men rara och vänliga. Enrico har för det mesta varit litet tillbakadragen och ej vågat prata men sen på slutet har han tinat upp och även sökt mitt sällskap. Nicolino har varit den mer försigkomne och initiativrike, den som föreslagit mig promenader och bad, därför har det blivit honom jag mest umgåtts med. Tog adjö av

signora Lucca och jag erbjöd mig att hjälpa Nicolino om han ville resa till Stockholm för att lära sig svenska. Josef lovade mig (nästan) att jag skulle få komma tillbaka nästa sommar. Han sade det inte uttryckligen utan bara att behöver han en guide igen så vill han helst ha mig eftersom jag visat intresse och plikttrogenhet, skött mig bra och varit glad, vänlig och hjälpsam och inte sprungit ute med en massa pojkar. -- Pojkarna bar ner mina och Josefs väskor till piazzan och hela Foresterian var där för att ta farväl av oss.”

Josef gjorde mig sällskap till Rom eftersom han sen skulle flyga hem för att fira sin 60-årsdag. Jag stannade tre dagar i Rom för att träffa några vänner innan jag också for hem. Lite senare den sommaren gästade Josef oss på min familjs sommarställe Backanäs i Sörmland.

Margareta Lindmark, f. Wohlfahrt, har arbetat som språklärare i franska och engelska, sedan 1962 på internaten i Sigtuna.

Signora Erminia Lucca med döttrarna Rosanna och Fernanda, Enricos och Nicolas systrar.

Livet på San Michele

av Lars Lambert

San Michele, Axel Munthes villa med tillhörande gästbostäder för svenska konstnärer, författare, tonsättare och forskare ligger uppflugen längst upp i Capodimonte i Anacapri. Nedanför vindlar feniciska trappans 777 trappsteg brant ner mot havet. Ovanför finns bara Barbarossa, fågelberget, och himlen.

Ute i den trånga Viale Axel Munthe drar hela dagarna lämmeltåg av människor från världens alla hörn, mest äldre kulturturister, anförda av energiska guider. Innanför de vita murarna råder stillhet, vindsus och fågelsång.

Här finns för tillfället en f.d. operasångerska, ståtlig och aimabel, som gör perfekta entréer och sortier. En kvinnlig dirigent som utstrålar muskulös vilja och energi. Ett par konstnärer, av vilka en fått en kreativ eruption den första veckan, målat ett tiotal stora dukar i ett nafs och nu bara bekymrar sig för att de inte ska hinna torka innan han reser hem. En yngre författare, som ser ut som han klivit direkt ur filmatiseringen av *Room with a view* och redan har hunnit avverka Ischia, Positano, Amalfi och Ravello i hyrd bil. Där är en glaskonstnär från Orrefors och en journalist från en av huvudstadstidningarna. Sista veckan anländer en tonsättare för att arbeta på sin åttonde symfoni och en litteraturvetare specialiserad på Frankenstein. Till gänget sällar sig två medelålders kvinnor, en yogainstruktör och en lite mystisk reseledare med ett dunkelt förflutet som strax före vår ankomst varit inblandad i ett svartsjukedrama. Som om detta inte vore nog så säger någon att Kristina Lugn är i antågande.

Yogainstruktören leder övningar på terrassen varje morgon. Också den som inte är mottaglig för den filosofiska överbyggnaden kan ha glädje av stretch-rörelserna, som jagar liv i sedan länge avsomnade muskler. Det är ett sätt att komma upp, träffa kamraterna och planera för dagen.

Vi avskriver omgående alla planer på arbete, ägnar oss istället åt att bestiga bergen, besöka de antika kejsarvillorna, förundras över naturens skönhet, gå långa vindlande promenader utmed de bråddjupa stupen, irra vilse i Capris gränder. På kvällarna är det umgänge och barrundor nere i Anacapri, vinerna har namn som Tiberio och Capri blue. Och alla måste smaka på den lokala likören, limoncellon. Solen sjunker som en blodapelsin i havet mitt mellan Ischia och Vesuvius. Den yngre författaren träffar en amerikanska från Kansas, blir blixtförälskad och reser med henne till Toscana.

Förvisso är detta en helt förträfflig asyl för frusna konstnärs- och forskarsjälar, för såväl arbete som rekreation. Ändå var det på vippen att det inte blivit något av. I det lilla biblioteket fördjupar vi oss i Muntheana. Den förste intendenten Josef Oliv, en blid men bestämd smålänning, berättar i en minnesbok hur Munthe före sin död på Stockholms slott ihärdigt uppvaktades av den tyska baronessan von Uexküll, som ville bli ihågkommen i testamentet. Han beslöt att ge henne inkomsterna för de tyska rättigheterna till Boken om San Michele som tack för översättningen, men glömde det lilla adjektivet ”tyska” med påföljd att baronessan och hennes arvingar i alla år uppburit royaltymiljonerna för alla översättningar till femtiotalet språk av Munthes bestseller. Pengar som kunde kommit väl till pass på San Michele.

Men inte nog med detta. Baronessan föreföll även ha ambitioner när det gällde villan och lösöret. Oliv fick rekvirera rättshjälp från de lokala myndigheterna för att avhysa henne. Heder åt denne man utan vilken Stiftelsen San Michele kanske inte funnits.

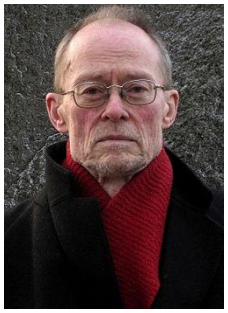

Lars Lambert är filmare och författare. Berättelsen hänför sig till en vistelse på Villa San Michele 2000.

Verksamhetsberättelse

för Sällskapet San Micheles Vänner 2019-01-01–12-31

Styrelse och revisorer

Ordförande	Bengt Jangfeldt	Revisorer	Åke Danielsson
Klubbmästare	Yvonne Ribbentoft		Gunnar Lennerstrand
Sekreterare	Monica Breidensjö		
Kassör	Christin Edström	Valberedning	Ilkka Pärni
Ledamöter	Tove Faye-Wevle		Carl-Åke Lagergren
	Bo Lambert		
	Bill Ottercrans		
Suppleant	Vakant		

Styrelsefrågor

Styrelsen har haft fyra protokollförda möten under året. Styrelsen har diskuterat nya idéer och åtgärder för att få fler medlemmar i föreningen. Förslag hade inkommit om att starta en facebookgrupp och styrelsen diskuterade utformning och ansvar för en sådan grupp. Beslöts att starta en sluten grupp för föreningens medlemmar. Gruppen kom igång efter sommaren och har blivit ett bra forum för kontakt mellan medlemmarna. Gruppen administreras av kassören.

För att bredda informationen om Sällskapet har Medlemsbladet delats ut på gästrummen på San Michele och på Hildasholm. Stipendiaterna till Villa San Michele har också fått särskild information om föreningen. Styrelsen har också medverkat i planeringen av en kurs om Munthe, Villa San Michele och Capri, vilken ska genomföras av Senioruniversitetet våren 2020.

Styrelsen har också fattat beslut för att förenkla administrationen, bl.a. genom ändrade betalningsrutiner vid medlemsmöten.

Medlemsbladet utkom till årsmötet i maj med flera intressanta artiklar av bland andra Anders Lindström, Bill Ottercrans och Claes Egnell. Hemsidan, sanmichelesvanner.org, informerar kontinuerligt om vår verksamhet. Alla medlemsblad finns tillgängliga på hemsidan.

Föreningen har haft ett gott samarbete med Rominstitutets Vänner, Società Dante Alighieri och Pro Venezia genom att medlemmarna inbjuds att delta i varandras möten.

Medlemsutveckling

Medlemsutvecklingen har varit positiv under året. Exakt antal medlemmar kan dock inte anges eftersom vi har familjemedlemskap.

Verksamhet

Fyra medlemsmöten har genomförts, två på våren och två på hösten. Vid det första mötet medverkade Allan Klynne, arkeolog med inriktning på antiken. Han höll ett intressant föredrag under rubriken ”Romerska kejsarvillor på Capri – ett arkeologiskt perspektiv”. Det blev ett mycket välbesökt möte som avslutades med en gemensam måltid.

Vid det andra mötet, som också var föreningens årsmöte, fick deltagarna ta del av ”Den märkliga historien om Hugo Montgomery-Cederhjelm”. Claes Egnell berättade om den unge svensken som under en utflykt till Villa Jovis 1872 föll ner för Tiberiusklippan och dog, vilket skildras i Egnells bok ”Den gudarna älskar dör ung”. Föredraget återgavs i årets medlemsblad.

Vi fick också njuta av ett musikaliskt inslag av Staffan Mårtensson, soloklarinettist i Kungl. Hovkapellet och Lowe Derwinger, tidigare ansvarig för musikverksamheten på Villa San Michele.

Vid det tredje mötet gästades vi av Ingemar Blomqvist, trädgårdsmästare på Hildasholm sedan tjugo år. Han bjöd på en initierad och uppskattad berättelse om naturparken och trädgårdsrummen vid Axel och Hilda Munthes sommarhem i Leksand.

Frank Orton, f.d. diskrimineringsombudsman och hedersordförande i Frank Heller-sällskapet medverkade vid årets sista medlemsmöte. Frank Heller var en av Sveriges mest lästa författare under första hälften av

1900-talet och han var också en av de många författare som älskade Capri, som han besökte vid flera tillfällen och skildrade i tryck. Frank Orton gav oss en fängslande berättelse om Hellers författarskap och leverne och hans relation till Capri.

Kristina Kappelin, Villa San Micheles intendent, medverkade i årets Medlemsblad. Där presenterade hon tankar om hur hon såg på Villa San Micheles roll som kulturbärare och idéer om att göra dess kulturverksamhet mer synlig. Hon har initierat kontakter med andra kulturinstitutioner för att bygga nätverk och det är också tydligt att hennes journalistiska förankring redan gjort Villan mer synlig i medierna. Hennes engagemang bådar gott för framtiden.

Den 28 oktober firades Axel Munthes födelsedag på Capri med olika aktiviteter. Sällskapets ordförande Bengt Jangfeldt medverkade med att hålla föredrag om Axel Munthe.

Sällskapets verksamhet och samarbete med Villa San Michele har under det gångna året varit positivt och uppskattat och det är styrelsens förhoppning att även det kommande året ska bli framgångsrikt.

Stockholm den 5 april 2020

Bengt Jangfeldt	Yvonne Ribbentoft	Monica Breidensjö	Christin Edström
Tove Faye-Wevle	Bo Lambert	Bill Ottercrans	

Balansräkning för verksamhetsåret 2019

Ingående balans

Skulder och eget kapital		Tillgångar	
Eget kapital	33215	Kassa	11403
		Plusgiro	21812
	---		---
	33215		33215

Resultaträkning

Utgifter		Inkomster	
Omkostnader	23563	Medlemsavgifter	54500
Möten	69013	Möten	52250
Årets överskott	14174		
	---		---
	106750		106750

Utgående balans

Tillgångar		Skulder och eget kapital	
Kassa	2551	Eget kapital	47389
Plusgiro	44838		
	---		---
	47389		47389

SÄLLSKAPETS STYRELSE

Bengt Jangfeldt	ordförande	jangfeldt@bredband.net
Monica Breidensjö	sekreterare	monica@breidensjo.se
Yvonne Ribbentoft	redaktör, klubbmästare	ribbentoft@comhem.se
Christin Edström	skattmästare	christin.edstrom@outlook.com
Tove Faye-Wevle		t.fayewevle@gmail.com
Bo Lambert		bosse.lambert@gmail.com
Bill Ottercrans		ottercrans@gmail.com

Sällskapets adress: Yvonne Ribbentoft
Kristinelundsvägen 20
171 50 Solna

Årsavgiften är 300:– per person och 450:– för familj, insättes på plusgiro 25 96 90–6.
Glöm inte att ange avsändare.

Ansvarig utgivare: Bengt Jangfeldt
Redaktör: Yvonne Ribbentoft och Bengt Jangfeldt
Redigering: Per Mattsson